

T.B.M.M.
BARIŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı: 6325
Tarih: 14.11.2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

“Nusaybin İlçesinin Adının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi”
gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Erol DORA

Mardin Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon				
Esas Komisyon	İçişleri			
Tarih:	19 Kasım 2013	E. No: 2/1858		
Ysn.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gn.Sek.
TBMM BAŞKANI				

TBMM
KANUNLAR VE KARARLAR BSKLİĞİ
14 Kasım 2013
Numara:

T B M M
KÜTÜPHANE VE ARŞİV HİZM. BAŞKANLIĞI
14 Kasım 2013
No : 257800

GENEL GEREKÇE

Medeniyetlerin beşiği ve tarihin en eski yerleşim yeri olarak bilinen Mezopotamya topraklarında yaşamış birçok uygarlık tarihi, kültürel, dilsel, dinsel ve geleneksel olarak birçok olgu ve eser bırakmıştır. Mezopotamya Halklarının dünya mirasına kattığı bu zenginlik, kültürel olarak birçok öğeyi barındırmakla birlikte konuşulan dillerin çeşitliliği, Mezopotamya topraklarının zenginliğini yansıtan en büyük unsurların başında gelmektedir. Bu unsuru gözle görünür kılan ise binlerce yıllık geçmişe rağmen bu topraklarda yaşamaya devam eden Süryaniler, Ermeniler, Kürtler, Persler ve Araplar gibi kadim halkların kendi dillerinde yaşadıkları yerleşim yerlerine vermiş oldukları isimlerdir. Ancak geçmişte bu dillerde olan yerleşim yerlerinin adlarının son yüzyılın başlarından başlayarak Türkçeleştirilmeye başlanması ve zamanla bu yer isimlerin tümüyle değiştirilmesi, bu kadim halkların yaşadıkları topraklarına yabancılaşmasına neden olduğu bir gerçektir.

Yer adlarının siyasi kaygılarla değiştirilmesi eğilimi, Osmanlı İmparatorluğu döneminde Abdülaziz ve 2. Abdülhamit dönemlerinde başlamış bir alışkanlıktır. Ancak daha sonraki isim değiştirme kaygıları hep milliyetçilik ve asimilasyon politikaları ile ilintili olmuştur. Balkan Savaşları neticesindeki mağlubiyet; 1913 yılında düzenlenen İskân-ı Muhacirin Nizamnamesi ile Rumca ve Bulgarca olan yer adlarının Türkçeleştirilmesini doğurmuş ve o tarihten günümüze dek özgün yer adları bir bir değiştirilmiştir.

1921 yılından itibaren otuz bin iki yüz seksen (30.280) yerleşim biriminin adı Süryanice, Ermenice, Kürtçe, Rumca, Lazca, Çerkesce, Arapça ve daha sayamadığımız birçok farklı dillerde olduğu için değiştirilmiştir. 2000 yılında Fırat Üniversitesi tarafından yapılan bir araştırmaya göre 1940 ile 2000 yılları arasında Türkiye'de ismi değiştirilen köy sayısı oniki bin ikiyüz onbir (12.211)'dir. Bu asimilasyondan en büyük payı Kürtçe, Süryanice, Ermenice ve Rumca olan yerleşim yerleri almıştır. Köy adları en çok değiştirilmiş illerden birisi Mardin'dir. Mardin Erzurum'dan sonra 647 rakamıyla köy isimleri en çok değiştirilmiş ikinci il konumundadır.

Onlarca yıl geçmesine rağmen değiştirilen yer isimleri halk tarafından tamamıyla benimsenememiş, özellikle orta yaştakiler ve yaşlılar halen eski isimleri kullanmaktadırlar.

İsim değiştirme işlemlerinin resmileşmesi ise, İçişleri Bakanlığı'nın 1940 yılı sonlarında hazırladığı 8589 sayılı genelge ile gerçekleşmiştir. İşbu genelge ile "yabancı dil ve köklerden gelen ve kullanılmasında büyük karışıklığa yol açan yerleşme yerleri ile tabii yer adlarının Türkçe adlarla değiştirilmesi" uygulaması resmen hayata geçmiştir. 1956 yılında ise "Ad Değiştirme İhtisas Komisyonu" kurulmuştur. Bu komisyon, 1978 yılına kadar faaliyet yürütmüştür.

Genel olarak Mezopotamya'nın kadim yerleşim yerlerinde olduğu gibi Mardin ve ilçeleri de tarih boyunca değişik isimlerle adlandırılmıştır. Turabdin bölgesinde bulunan ve binlerce yıllık bir geçmişe sahip bugünkü Nusaybin ilçesinin ismi de farklı dönemlerde hüküm sürmüş medeniyetler tarafından farklı isimlerle adlandırılmıştır. Sümerler şehre Nırbo, Babilliler Nisibis, Huri-Mitaniler Nabila, Kenge, Nas-ü-bina, Asurlular Meppin-Suba, Romalılar Antimosya, Süryaniler Nasibina-Sarbo, Sasaniler Ahvaz, Araplar Nasibeyn, Kürtler ise Nisebin adını vermişlerdir.

Tarihi süreçte birçok önemli olaya tanıklık eden Nusaybin, en parlak dönemini M.Ö.130 yıllarından başlamak kaydı ile M.S. 637 yılları arasında yaşamıştır. Hristiyanlık dininin yayılması ile Süryaniler tarafından şehirde dini öğretilerin yanı sıra felsefe, mantık, edebiyat, geometri, astronomi, tıp ve hukuk gibi birçok alanda eğitim veren bir okul kurulmuştur, Bu okul günümüzde dünyada kurulmuş ilk üniversite ünvanını taşımaktadır. Okulun resmi dili Süryaniceydi. Süryanice dilinin yanında Grekçe de okutulmaktaydı. Nusaybin okulu en parlak dönemini üç milyon şiir cümlesiyle Süryani Kilisesinin müzik, dua ve ilahi alanında kendi geleneğini bugüne kadar sürdürmesini sağlayan "Süryanilerin Güneşi" sıfatıyla bilinen ve aynı zamanda Mor Yakup'un öğrencisi olan Nusaybinli Mor Efrem döneminde yaşamıştır.

Nusaybin tarihinde Süryani uygarlığın rolü büyüktür. Bunun en önemli örneği günümüzde hala ayakta kalmış 1600-1700 yıllık kilise ve manastırlardır. Bu kilise ve manastırların en önemlileri Nusaybin merkezinde bulunan Mor Yakup kilisesi ve 25 km uzaklıkta Bagok Dağındaki Mor Evgin Manastırı'dır.

Nusaybin tarih boyunca Süryani halkının yoğun olarak yaşamış olduğu yerleşim yerlerden biridir. Ancak son yüzyılın başlarında meydana gelen büyük katliamlar nedeniyle Süryani nüfusunda büyük bir azalma olmuştur.

Eski isimlerin Türkçeleştirilerek değıştirilmesinin halk nezdinde bürokratik işlemler haricinde bir anlam ifade etmediğı toplumsal bir gerçektir. Dolayısıyla tarihte olduğu gibi günümüzde de Süryaniler ve Kürtler tarafından Nusaybin, ilçenin eski isimleri olan **“Nsibin”** veya **“Nsebin”** olarak adlandırılmaktadır.

Bu bağlamda, 30 Eylül 2013 günü Başbakan Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından açıklanan “Demokrasi Paketi” içerisinde eski yer adlarının iadesi hususu gündeme gelmiş olup, bu düzenlemenin hayata geçirilmesi noktasında işbu kanun teklifimizi sunuyoruz.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- İlçe adının tarihsel olarak kullanılmış tüm isimlerin özüne vurgu yapan ve günümüzde de halk arasında bilinen ve kullanılan haliyle değiştirilmesi amaçlanmıştır.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

NUSAYBİN İLÇESİNİN NSİBİN OLARAK DEĞİŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

Madde 1- “NUSAYBİN” olan ilçenin adı **“NSİBİN”** olarak değiştirilmiştir.

Madde 2- Bu kanun yayın tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.